

*Każde dziecko powinno czuć,
że szkoła pomaga mu stać się
lepszym człowiekiem*

P. Zimbardo

**PROGRAM WYCHOWAWCZO-
PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 38
IM. T. KOŚCIUSZKI
W SOSNOWCU**

Wstęp

**„W wychowaniu chodzi właśnie o to,
ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem
-o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał,
aby więc poprzez wszystko co ma, co posiada,
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem...”**

Jan Paweł II

Program profilaktyczno-wychowawczy Szkoły Podstawowej nr 38 w Sosnowcu stanowi integralny element realizacji postanowień Statutowych Szkoły w zakresie realizacji działań opiekuńczo- wychowawczych i profilaktycznych. Zadania zawarte w niniejszym Programie mają na celu zapobieganie pojawieniu się zachowań ryzykownych wśród uczniów, określają sposoby reagowania na niepożądane zjawiska oraz wyznaczają kierunki wspierania uczniów w rozwoju osobistym.

Program Wychowawczo- Profilaktyczny stanowi skoordynowany system działań mających na celu wspomaganie wychowawczej roli rodziców, nauczycieli i specjalistów, dostarczanie wiedzy i kształtowanie świadomości zasad społecznego współżycia, a także przygotowywanie uczniów do odpowiedzialnego, dorosłego życia i jak najefektywniejszego wykorzystywania swoich potencjalnych możliwości. Program zakłada współpracę szkoły z rodzicami oraz środowiskiem lokalnym.

Misją Szkoły jest wychowanie dziecka akceptującego siebie i innych, potrafiącego odnaleźć swoje miejsce w życiu.

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 38 to człowiek tolerancyjny, dbający o bezpieczeństwo własne i innych, aktywny, ciekawy świata, uczciwy i prawy, przestrzegający prawa, kulturalny, obowiązkowy, samodzielny, promujący zdrowy styl życia, altruista, zdolny do dokonywania właściwych wyborów. To młody obywatel, który zna historię, kulturę, tradycję swojego narodu i regionu. Program opracowany został na rok szkolny 2023/2024.

Program Wychowawczo- Profilaktyczny na rok szkolny 2023/2024 opracowano po przeprowadzeniu diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka oraz dokonaniu ewaluacji.

1. Podstawa prawna opracowania i wdrożenia Programu:

1. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (tj. Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),*

2. *Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 900).*
3. *Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123)*
4. *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2023 poz. 165 ze zm.)*
5. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2023r. 172)*
6. *Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 700.);*
7. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023r. poz. 289 ze zm.)*
8. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356 ze zm.),*
9. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lipca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tj.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1604);*
10. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2013 poz. 532 ze zm.)*
11. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2015 poz. 1113 ze zm.)*
12. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1449)*
13. *Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy. (Dz.U. 2022 poz. 645 ze zm.)*
14. *Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku.*
15. *Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2023/ 2024.*

2. Struktura i założenia programu

Adresatami treści profilaktycznych Programu są uczniowie, rodzice, nauczyciele, pracownicy obsługi, społeczność lokalna Sosnowca. Treści wychowawcze adresowane są do uczniów. Tematyka działań będzie realizowana w formie godzin wychowawczych, spotkań ze specjalistami w zespołach klasowych w ramach zajęć lekcyjnych, innych formach takich jak prelekcje, artykuły, dyskusje, konkursy, inne wydarzenia organizowane przez szkołę.

Wychowanie to proces wspomagania dziecka w rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości :

- fizycznej (zdrowy, sprawny)
- psychicznej (odpowiedzialny, zadowolony)
- społecznej (zaradny w rolach)
- duchowej (jego życie ma sens, wartość).

Profilaktyka zaś jest procesem wspierającym zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz umożliwienie jednostkom osiągania subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia.

Działalność profilaktyczna w szkole ma na celu realizację działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywne i wskazującej.

Program szkolnych działań w zakresie profilaktyki to ogół działań chroniących dzieci i młodzież przed zakłóceniami w rozwoju w sytuacjach pojawiających się zagrożeń.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny to proces rozłożony w czasie, długotrwały, nie zakończony, podlegający ciągłemu ewaluowaniu.

W zależności od adresata, do którego skierowane są działania profilaktyczne, rozróżnia się w literaturze trzy poziomy profilaktyki :

Profilaktyka uniwersalna, skierowana do wszystkich uczniów, polega na wspieraniu w prawidłowym rozwoju, promowaniu zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom, w szczególności na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z wymogami życia. Jej celem jest opóźnienie inicjacji lub zachęcenie do abstynencji.

Profilaktyka selektywna, stanowiąca wspieranie uczniów którzy z różnych przyczyn są narażeni na rozwój zachowań ryzykownych polega na ograniczaniu podejmowania zachowań ryzykownych i zachęcaniu do wycofania się.

Profilaktyka wskazująca, stanowiąca wspieranie uczniów u których rozpoznano objawy używania substancji psychoaktywnych bądź pojawienie się zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia. jest interwencją w sytuacji pojawienia się uzależnienia, które ma ograniczyć negatywne skutki uzależnienia i umożliwić powrót do normalnego życia.

W Szkole podejmowane są różne strategie działań profilaktycznych:

Strategie informacyjne, których celem jest dostarczanie informacji na temat skutków podejmowania zachowań ryzykownych oraz umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru. Udostępnienie informacji o skutkach zachowań ryzykownych ma na celu zmianę postaw.

Strategie edukacyjne, które mają na celu rozwijanie kompetencji społecznych i umiejętności psychologicznych. Podstawowym założeniem tej strategii jest przekonanie, że nawet osoby dysponujące odpowiednią wiedzą nie posiadają wystarczających umiejętności zapobiegających zachowaniom ryzykownym.

Strategie działań alternatywnych, których celem jest wspieranie jednostki w realizacji ważnych dla rozwoju potrzeb. W strategiach alternatywnych zakłada się, że część osób nie ma możliwości realizacji aktywności, podniesienia samooceny czy też rozwijania zainteresowań. Dotyczy to w szczególności osób zaniedbanych wychowawczo.

Strategie interwencyjne, które ukierunkowane są na wsparcie osób mających trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów oraz wspieranie ich w sytuacjach trudnych i kryzysowych.

Strategie zmniejszania szkód, które stosowane są głównie w zakresie profilaktyki wskazującej. Adresatami tych oddziaływań są osoby z grup podwyższonego ryzyka.

Założenia programu

Szkolny Program wychowawczo- profilaktyczny zawiera w szczególności działania zapobiegające agresji, przemocy, wagarom i uzależnieniom, sytuacjom trudnym, konfliktom w szkole.

Wskazuje właściwe zachowania, promuje system wartości moralnych i wychowawczych takich jak: poszanowanie dla drugiego człowieka, humanizm, kulturę osobistą, tolerancję, zdyscyplinowanie, systematyczność, koleżeństwo, odpowiedzialność, asertywność, kładzie szczególny nacisk na zdrowy styl życia. Program będzie realizowany w roku szkolnym 2023/2024.

Realizacja programu Wychowawczo- Profilaktycznego stanowi element prowadzonej przez szkołę systematycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej, profilaktycznej wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły.

W tym roku szkolnym szczególną uwagę zwracamy na wspomaganie roli wychowawczej rodziny, doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym oraz wspieranie uczniów w rozwijaniu ich aktywności fizycznej.

W roku szkolnym 2023/2024, w realizacji Programu uwzględnia się następujące kierunki realizacji Polityki oświatowej państwa:

- 1. Kontynuacja działań szerszego udostępniania kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, w tym wsparcie powrotu do szkół języka łacińskiego jako drugiego języka obcego.*
- 2. Wspomaganie wychowawczej roli rodziny przez pomoc w kształtowaniu u wychowanków stałych sprawności w czynieniu dobra, rzetelną diagnozę potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, realizację adekwatnego programu wychowawczo- profilaktycznego oraz zajęć wychowania do życia w rodzinie.*

3. *Doskonalenie kompetencji dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego.*
4. *Doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.*
5. *Rozwój kształcenia zawodowego i uczenia się w miejscu pracy w partnerstwie z przedstawicielami branż.*
6. *Podnoszenie jakości wsparcia dla dzieci, uczniów i rodzin udzielanego w systemie oświaty poprzez rozwijanie współpracy wewnątrz - i międzyszkolnej, a także z podmiotami działającymi w innych sektorach, w tym w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci i wsparcia rodziny.*
7. *Wsparcie nauczycieli w podejmowaniu inicjatyw/działań w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania ich aktywności fizycznej.*
8. *Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.*
9. *Rozwijanie umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.*
10. *Wspieranie rozwoju nauki języka polskiego i oświaty polskiej za granicą oraz tworzenie stabilnych warunków do nauczania języka polskiego za granicą przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą oraz beneficjentów przedsięwzięć i programów ustanowionych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.*

3. Cele i zadania Programu

Cele Programu:

- W wyniku realizacji programu uczeń ma osiąść zdolność samodzielnego dokonywania zachowań właściwych dla zdrowia i bezpieczeństwa własnego i innych ludzi.
- W wyniku realizacji programu zostanie podniesiona jakość działań podejmowanych na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa ucznia przez osoby sprawujące nad nimi opiekę.

Zadania Programu:

3.1. Dla uczniów:

- zdefiniowanie zjawisk przemocy, agresji, wagarów, uzależnień i zapobieganie im;
- wskazywanie sposobów obrony przed przemocą i agresją;
- kształtowanie postaw empatii, pozytywnego kontaktu, budowania relacji koleżeńskich;
- promowanie pozytywnych wzorców zachowań;
- uświadomienie problemu niskiej frekwencji i eliminowanie zjawiska wagarów;
- kontakt z domem ucznia, współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną;

- kształtowanie systematyczności, punktualności, rzetelności, solidności;
- zapobieganie problemom związanym z patologiami;
- tworzenie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi skutkami postępowania uczniów uzależnionych; dostarczanie uczniom wiedzy o środkach uzależniających i ich szkodliwości;
- uświadamianie konsekwencji stosowania substancji psychoaktywnych, papierosów, alkoholu, leków w celach pozamedycznych;
- odpowiedzialne i bezpieczne korzystanie z technologii informacyjnej;
- kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych;
- wskazywanie właściwych rozwiązań problemów i kryzysów;
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, budowanie pozytywnych relacji społecznych, uczenie zachowań asertywnych;
- kształtowanie aktywnej, otwartej, prospołecznej postawy;
- promowanie zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji;
- wspieranie rozwoju uczniów w sferze społeczno- emocjonalnej;
- umiejętność współpracy w grupie;
- integrowanie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz z innych kręgów kulturowych z rówieśnikami oraz społecznością szkolną
- wzmacnianie wśród uczniów umiejętności prawidłowego funkcjonowania w szkole i świecie społecznym
- kształtowanie u uczniów właściwych nawyków zdrowotnych- zachęcanie do aktywności fizycznej;
- budowanie poczucia własnej wartości, uświadamianie uczniom ich mocnych stron;
- przeciwdziałanie przemocy, agresji, uzależnieniom;
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych;
- kształtowanie wśród uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacji trudnej i kryzysowej.
- świadome planowanie własnego rozwoju poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno;
- promowanie działań związanych z pomocą w wyborze właściwego kierunku kształcenia i zawodu;

3.2. Dla rodziców:

- edukacja rodziców w zakresie profilaktyki;
- wskazywanie problemów dotyczących agresji, przemocy, wagarów, uzależnień wśród uczniów;
- kontrola realizacji obowiązku nauki swojego dziecka;
- przedstawienie sposobów uczestnictwa rodziców w Programie;
- wskazywanie konieczności stałej współpracy rodziców z wychowawcą klasy, uczestnictwa w życiu szkoły, klasy, aktywnego udziału w zebraniach klasowych, konsultacjach, uroczystościach szkolnych;
- wskazywanie roli domu i rodziny w kształtowaniu właściwych zachowań uczniów
- kształtowanie u rodziców umiejętności wspierania dzieci w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych i w czynieniu dobra;

- wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w rzetelnej diagnozie potrzeb rozwojowych dzieci, realizację programu profilaktyczno-wychowawczego;

3.3. Dla nauczycieli:

- poszerzanie wiedzy na temat zjawisk przemocy rówieśniczej, uzależnień, wagarów;
- wdrożenie do systemowego myślenia o profilaktyce, przemocy, agresji, uzależnieniach, wagarach;
- nabycie umiejętności rozpoznawania i diagnozowania problemów i patologii;
- przygotowanie do skutecznego reagowania i pomagania uczniom w sytuacjach przemocy, konfliktów, uzależnień;
- ćwiczenie umiejętności budowania i wdrażania klasowych i szkolnych przedsięwzięć mających na celu promocję właściwych zachowań i zdrowego stylu życia wśród uczniów;
- zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa w szkole, sumienne i rzetelne wypełnianie dyżurów;
- wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu sytuacji problemowych pojawiających się z w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym;
- poszerzanie wiedzy i umiejętności cyfrowych nauczycieli ,kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych;

4. Formy i metody pracy proponowane w realizacji zadań zawartych w Programie Wychowawczo- Profilaktycznym.

- rozmowy indywidualne
- dyskusje, pogadanki i referaty
- korzystanie z przekazów internetowych, materiałów multimedialnych
- projekcje filmów
- konkursy
- stwarzanie i wykorzystywanie sytuacji wychowawczych sprzyjających zdrowiu
- stosowanie strategii interwencyjnych w szkole
- współpracę z Instytucjami działającymi na rzecz dzieci
- lekcje/ zajęcia tematyczne, warsztaty
- ankiety
- metody podające: opowiadanie, opis, historyjki obrazkowe, plakaty, prelekcje
- zajęcia integracyjne

5. Współpraca poszczególnych osób w zakresie realizacji programu Wychowawczo- Profilaktycznego

6. Sposób ewaluacji działań podejmowanych w celu realizacji założeń Programu Wychowawczo- Profilaktycznego:

- rozmowy z uczniami, nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole;
- analiza dokumentacji szkolnej;
- przeprowadzenie ankiet dotyczących wybranych obszarów Programu;
- prowadzenie wywiadów z uczniami, rodzicami i pracownikami szkoły;
- obserwacja zachowania uczniów.

7. Oczekiwane efekty podjętych działań

- Nauczyciele przedmiotowi posiadają wiedzę z zakresu profilaktyki.
- Następuje poprawa w zakresie relacji uczeń- nauczyciel- rodzic.
- Uczniowie są świadomi konsekwencji nieusprawiedliwionej absencji w szkole.
- Uczniowie, rodzice i nauczyciele mają dostęp do informacji w zakresie profilaktyki.
- Zmniejsza się wskaźnik występowania przemocy i zachowań agresywnych
- Uczniowie lepiej radzą sobie ze stresem i innymi trudnymi sytuacjami
- Uczniowie chętnie uczestniczą w promocji zdrowego stylu życia, dbają o rozwój aktywności fizycznej .
- Uczniowie są objęci stałą profilaktyką.

- Uczniowie są wyposażeni w wiedzę o środkach uzależniających i zagrożeniach związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych.
- Uczniowie mają świadomość swoich możliwości i potrafią je konstruktywnie wykorzystywać.
- Uczniowie doskonałą umiejętności komunikacyjne.
- Uczniowie z doświadczeniem migracyjnym nawiązują prawidłowe relacje z ze społecznością klasową oraz środowiskiem lokalnym.

8. Diagnoza

Program Wychowawczo- Profilaktyczny opracowany został w oparciu o diagnozę środowiska szkolnego, czynników chroniących i czynników ryzyka Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi w Sosnowcu.

Diagnoza została dokonana w oparciu o analizę:

- Obserwacji uczniów w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych oraz podczas przerw;
- Informacji o bieżących problemach wychowawczych uzyskanych od nauczycieli, wychowawców i specjalistów zatrudnionych w szkole;
- Rozmów z rodzicami przeprowadzanych przez wychowawców, pedagogów, psychologów szkolnych, innych nauczycieli;
- Rozmów z przedstawicielami instytucji wspierających działania szkoły (Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, MOPS, Policja)
- Analizę dokumentacji szkolnej.

9. Problemy występujące w szkole:

Dokonana w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi w Sosnowcu wskazuje na występowanie pewnych problemów, wymagających podjęcia działań z zakresu profilaktyki:

- Występowanie zjawiska agresji, w tym słownej, wśród uczniów;
- Trudności w zakresie komunikacji i nawiązywania prawidłowych relacji;
- Niska frekwencja wybranych uczniów;
- Zagrożenia związane z używaniem środków psychoaktywnych, w tym papierosów, dopalaczy, alkoholu, substancji medycznych;
- Niskie umiejętności w zakresie radzenia sobie ze stresem, sytuacją trudną i kryzysową wśród uczniów oraz trudności w radzeniu sobie z emocjami u wybranych uczniów.

Czynniki ryzyka sprzyjające powstawaniu wymienionych problemów:

- Środowisko społeczne, promujące określone wzorce zachowań;
- Modelowanie zachowań ryzykownych;
- Sytuacja wychowawcza nie wystarczająco wspierająca rozwój poznawczy, intelektualny i społeczny uczniów;
- Występowanie i ryzyko występowania zaburzeń rozwoju, problemów zdrowotnych, niepełnosprawności;

- Możliwy dostęp do substancji psychoaktywnych;
- Niepowodzenia szkolne;
- Brak akceptacji ze strony rówieśników;
- Brak określonych celów życiowych i edukacyjnych;
- Trudna sytuacja związana z pandemią oraz stresem wynikającym z sytuacji ogólnospołecznej;

Czynniki chroniące dzieci i młodzież przed podejmowaniem zachowań ryzykownych:

- Silna więź emocjonalna dzieci z rodzicami;
- Okazje do rozwijania umiejętności i odnoszenia sukcesów;
- Pozytywny klimat Szkoły;
- Stałe wsparcie ze strony osoby dorosłej;
- Zainteresowanie nauką i zdobywaniem nowych umiejętności;
- Umiejętność rozwiązywania problemów;
- Poczucie własnej wartości;
- Motywacja do wprowadzania pozytywnych zmian;
- Wiedza na temat zachowań ryzykownych.

10. Przewidywane sposoby reagowania Szkoły na zjawiska zagrażające bezpieczeństwu, sytuacje trudne i kryzysowe:

- interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- interwencja w środowisku domowym ucznia prowadzona przez upoważnione osoby lub instytucje (policja, sąd rodzinny, kuratorzy, MOPS),
- interwencja w sytuacji kryzysu rozwojowego (prowadzona przez specjalistę),
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- nawiązanie współpracy z instytucjami wspierającymi działania Szkoły,
- Monitorowanie zachowania uczniów,
- Nagradzanie zachowań pozytywnych i wyciąganie konsekwencji z zachowań negatywnych.

11. Współpraca z instytucjami:

Podczas realizacji zadań programu z zakresu profilaktyki, szkoła podejmuje współpracę z różnymi instytucjami, w tym:

- Placówkami kulturalno- oświatowymi
- Poradniami Psychologiczno- Pedagogicznymi
- Instytucjami wymiaru sprawiedliwości
- Innymi placówkami oświatowym

11.1. Wykaz Instytucji wspierających działania szkoły w zakresie profilaktyki:

- **MIEJSKI OŚRODEK OPIEKI I PROFILAKTYKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ**

Sosnowiec, ul. Kraszewskiego 10, tel. (32) 298- 00- 49

Udziela pomocy prawnej, psychologicznej, pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, pomocy dla ofiar przemocy. Prowadzi terapię dla rodzin z problemem

alkoholowym.

- **PORADNIA ODWYKOWA DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM ALKOHOLOWYM**

Sosnowiec, ul. Czarna 4, tel. (32) 266- 39- 69

Prowadzi:

- stacjonarne leczenie odwykowe;
- terapię osób uzależnionych;
- grupę wsparcia dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

- **PUNKT KONSULTACYJNY DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM NARKOTYKOWYM**

Sosnowiec, ul. Czarna 4, tel. (32) 266-39-69

Czynne w poniedziałki od godz. 16.00 – 19.00

- **TERENOWY KOMITET OCHRONY PRAW DZIECKA**

Sosnowiec, ul. Mościckiego 14, tel. (32) 266-03-87

Udziela pomocy prawnej i psychologicznej codziennie od poniedziałku do piątku
Od 15 – 18.

Można tu uzyskać pomoc w sprawach opiekuńczych, adopcyjnych, sprawach o przyznanie alimentów, pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.

- **OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ**

Sosnowiec, ul. K. Szymanowskiego 5 a, tel. (32) 298-93-87

Proponuje pomoc w trudnych sytuacjach życiowych.

Prowadzi:

- grupę wsparcia dla rodziców;
- grupę wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych problemem narkomanii;
- udziela porad prawnych.

- **PORADNIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNA NR 2**

Sosnowiec, ul. Białostocka 17, tel. (32) 263-30-34

pp2@sosnowiec.edu.pl

Prowadzi:

- grupę wsparcia dla rodziców;
- terapię indywidualną;
- młodzieżową grupę wsparcia;
- punkt konsultacyjny dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i narkotykowym;
- diagnozę psychologiczną i pedagogiczną.

- **OŚRODEK POMOCY WYCHOWAWCZEJ**

Sosnowiec, ul. Koszalińska 51, tel. (32) 263-96-71

- **IV WYDZIAŁ RODZINNY SĄDU REJONOWEGO**

Sosnowiec, ul. Partyzantów 11, tel. (32) 266-75-67, (32) 266-30-81, (32) 297-20-53

- **V KOMISARIAT POLICJI**

Sosnowiec, ul. Kościuszkowców 42, tel. (32) 263-41-58

- **WYDZIAŁ PREWENCJI KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI**

Sosnowiec, ul. Piłsudskiego 2, tel. (32) 292-18-81

• **WYDZIAŁ ZDROWIA, URZĄD MIEJSKI**

Sosnowiec, ul. Mościckiego 14, tel. (32) 296-06-00, (32) 296-06-67

TELEFONY ZAUFANIA

1. Telefon zaufania dla kobiet
Czwartek 17- 20 **0 800-163-006**
2. Chrześcijański telefon zaufania **(32) 254-97-37**
3. Policyjny telefon zaufania- Sosnowiec **(32) 266-00-19**
4. „POMARAŃCZOWA LINIA”
(dla rodziców pijących dzieci)
codziennie 12-22 **0 801-14-00-68**
5. Młodzieżowy telefon zaufania
codziennie 14-19 **(32) 281-16-00**
6. „NIEBIESKA LINIA” – dla ofiar przemocy w rodzinie
Dni powszednie: 10-22
Soboty, niedziele i święta 10-16
Tel. Bezpłatny **0 800-120-002**
506- 555
7. Telefon zaufania
8. Program pomocy dzieciom i prewencja
HIV, AIDS „RÓŻA”
Wtorki, czwartki 17-21
Połączenie bezpłatne **0 800-163-006**
9. Telefon zaufania **586-555**
10. Całodobowy katolicki telefon zaufania **(32) 253-05-00**
11. Telefon informacyjny anonimowych alkoholików
Poniedziałek, środa, czwartek 17-20 **(32) 253-79-83**
12. Towarzystwo zapobiegania narkomanii **(32) 206-82-17**

12. Zadania przewidziane do realizacji:

OBSZAR	ZADANIA	FORMY REALIZACJI	TERMIN	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	REALIZACJA W KLASACH
BEZPIECZEŃSTWO	Diagnozowanie sytuacji w zakresie agresji i przemocy.	-rozpoznanie środowiska ucznia; diagnozowanie stopnia zjawiska przemocy w szkole i w poszczególnych klasach - rozmowy z uczniami	cały rok	wychowawcy klas pedagog psycholog	I-VIII
	Pogadanki na temat agresji realizowane w ramach lekcji z wychowawcą klasy.	-zajęcia/ rozmowy w ramach godzin z wychowawcą poruszające tematykę: - agresji (definicja zjawiska, rodzaje, konsekwencje, przeciwdziałanie), - norm i zasad zachowania się w szkole i poza nią, - sposobów uzyskiwania pomocy w sytuacjach	cały rok	wychowawcy klas	I -VIII

		przemocy.			
Podnoszenie odpowiedzialności za zachowania łamiące normy społeczne.	-rozmowy dyscyplinujące z uczniami -stosowanie kar zgodnych ze Statutem Szkoły Podstawowej nr 38 w Sosnowcu	cały rok	wychowawcy klas pedagog psycholog dyrektor szkoły	I -VIII	
Otoczenie opieką uczniów klas pierwszych .	-rozmowy z uczniami -organizowanie zajęć integracyjnych.	cały rok	wychowawca klasy psycholog pedagog	I	
Budowanie poczucia bezpieczeństwa, udzielanie wsparcia uczniom z doświadczeniem migracyjnym.	-rozmowy, działania związane z przekazywaniem narzędzi do samopomocy np. uczenie obniżania napięcia -kierowanie do odpowiednich instytucji	cały rok	wychowawcy klas nauczyciele pedagog psycholog rodzice	I-VIII	
Dyżury nauczycieli podczas przerw międzylekcyjnych.	-kontrola miejsc szczególnie zagrożonych	cały rok	nauczyciele	I-VIII	
Prowadzenie pogadanek na temat bezpieczeństwa i skutków demoralizacji młodzieży.	-pogadanki prowadzone przez przedstawicieli Instytucji wspierających działania szkoły, w tym Policji	cały rok	pedagog dzelnicowy pracownicy Wydziału Prewencji wychowawcy klas	I-VIII	
Prowadzenie edukacji społeczno-prawnej dotyczącej przemocy i agresji.	-przekazywanie informacji o konsekwencjach prawnych przemocy i agresji w szkole -ustalenie zasad i reguł obowiązujących w szkole i klasie -pogadanki na temat współodpowiedzialności za spokój i porządek publiczny -spotkania z przedstawicielami Policji	cały rok	wychowawcy klas pedagog dyrektor przedstawiciele Policji	I- VIII	
Zapobieganie zjawisku cyberprzemocy, uświadamianie konsekwencji nadużywania gier komputerowych.	-rozmowy indywidualne z uczniami -zajęcia z uczniami -informowanie rodziców -materiały dla rodziców zamieszczone na stronie	cały rok	nauczyciele wychowawcy klas pedagog psycholog rodzice	I-VIII	

Kształtowanie krytycznego podejścia do informacji publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych.	Internetowej szkoły			
Kształtowanie umiejętności zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych.	-rozmowy i pogadanki z uczniami na temat różnych zagrożeń	cały rok	wychowawcy klas psycholog pedagog rodzice	I -VIII
Kształtowanie postawy tolerancji i akceptacji wobec odmienności.	-określenie przyczyn przejawów nietolerancji wobec odmienności -podejmowanie rozmów i działań mediacyjnych w przypadku zauważenia zjawiska braku tolerancji wobec odmienności	cały rok	wychowawcy klas pedagog psycholog nauczyciele, rodzice	I -VIII
Poznanie przyczyn nieusprawiedliwionej nieobecności uczniów- diagnoza.	-monitoring frekwencji ucznia -rozmowy indywidualne z uczniami i opiekunami prawnymi	cały rok	wychowawcy klas pedagog psycholog rodzice	I-VIII
Współpraca z rodzicami.	-informowanie o konieczności wypełniania obowiązku nauki -dbałość o szybki przepływ informacji rodzic – wychowawca, (systematyczne usprawiedliwienia nieobecności)	cały rok	wychowawcy klas pedagog	I -VIII
Przeprowadzanie rozmów dyscyplinujących z uczniami.	-indywidualne rozmowy z uczniami	cały rok	wychowawcy klas pedagog psycholog rodzice	I – VIII
Kształcenie umiejętności adekwatnych form reagowania uczniów w sytuacjach kryzysowych.	-rozmowy indywidualne -zajęcia grupowe -uczestnictwo w programach o charakterze profilaktycznym	cały rok	wychowawcy klas pedagog psycholog rodzice	IV –VIII
Rozpoznawanie sytuacji materialno-bytowej uczniów.	-współpraca wychowawców klas i nauczycieli z pedagogiem i psychologiem szkolnym w celu rzetelnej diagnozy sytuacji materialnej oraz zakresu pomocy uczniom i ich	cały rok	pedagog psycholog wychowawcy klas, nauczyciele i inni pracownicy	I -VIII

Program Wychowawczo- Profilaktyczny na rok szkolny 2023/2024

		<p>rodzinom.</p> <ul style="list-style-type: none"> -organizowanie pomocy materialnej i rzeczowej dla wskazanych uczniów i ich rodzin. -przeprowadzanie akcji charytatywnych, których celem jest gromadzenie przyborów szkolnych, żywności itp. i przekazywanie w/w uczniom będącym w trudnej sytuacji materialnej. 		szkoły	
ZDROWIE I ROZWÓJ OSOBIŚTY	Przeciwdziałanie paleniu papierosów przez uczniów.	-prowadzenie zajęć/ pogadanek o charakterze profilaktycznym	cały rok	pedagog psycholog wychowawcy klas	V -VIII
	Propagowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie aktywności fizycznej, odpowiedzialności za własne zdrowie.	<ul style="list-style-type: none"> -organizowanie akcji np. Owoce w szkole, zawodów sportowych oraz zajęć z zakresu rekreacji ruchowej. -warsztaty dla uczniów na temat akceptacji własnego ciała -kontynuacja programu z zakresu zdrowia publicznego „Zdrowie Twoje-Moje”- zwiększanie wiedzy o zdrowiu człowieka, wpływie zachowań i podejmowanych decyzji na rozwój fizyczny i psychiczny 	cały rok	wszyscy pracownicy szkoły	I -VIII
	Poszerzenie wiedzy na temat skutków uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> -opracowywanie materiałów informacyjnych na temat zagrożeń wynikających ze stosowania używek -konsultacje z rodzicami -współpraca ze specjalistami 	cały rok	wychowawcy klas pedagog psycholog pracownicy Poradni Psych-Pedag	VI -VIII
	Edukacja w zakresie konstruktywnego korzystania z multimediiów.	<ul style="list-style-type: none"> -edukacja młodzieży i rodziców w zakresie zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z multimediiów -uczenie zachowań asertywnych 	cały rok	pedagog wychowawcy klas nauczyciele zajęć komputerowych psycholog przedstawiciele Policji	I-VIII

Program Wychowawczo- Profilaktyczny na rok szkolny 2023/2024

			rodzice	
Wskazywanie na szkodliwość używania środków psychoaktywnych oraz pokazywanie zagrożeń, jakie niosą ze sobą uzależnienia.	-prowadzenie godzin wychowawczych na temat zdrowego stylu życia-bez używek -dostarczanie uczniom wiedzy o mechanizmach i skutkach uzależnień -kształtowanie asertywnej postawy wobec uzależnień -udział uczniów w spektaklach profilaktycznych i innych akcjach promujących zdrowie	cały rok szkolny	wychowawcy klas pedagog psycholog nauczyciele rodzice specjaliści z zewnątrz	IV -VIII
Aktywny wypoczynek, aktywność fizyczna, rozwój zainteresowań.	-umożliwienie uczniom udziału w dodatkowych zajęciach i wydarzeniach organizowanych przez szkołę	cały rok	nauczyciele W-F wychowawcy klas	I -VIII
Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.	-diagnozowanie indywidualnych potrzeb psychicznych uczniów -udostępnianie rodzicom informacji na temat specjalistycznych placówek zajmujących się zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży -prowadzenie rozmów, pogadań, akcji profilaktycznych przez psychologów szkolnych np. warsztaty dla uczniów na temat strategii radzenia sobie ze stresem i emocjami		psycholog pedagog	I- VIII
Diagnozowanie potencjału uczniów. Rozwijanie uzdolnień .	-prowadzenie rozmów na temat zainteresowań uczniów -umożliwienie uczniom uczestnictwa w zajęciach dodatkowych, konkursach, imprezach szkolnych -nagradzanie sukcesów uczniów	cały rok	wychowawcy klas psycholog doradca zawodowy nauczyciele pedagog rodzice	I -VIII
Zapoznanie uczniów z zasadami zdrowego	-zajęcia w klasach -umożliwienie uczniom	cały rok	nauczyciele wychowawcy	I -VIII

	stylu życia.	rozmów z nauczycielami i specjalistami		klas specjaliści	
	Zapobieganie podejmowaniu zachowań ryzykownych.	-uczestnictwo w programach o charakterze profilaktycznym	cały rok	Wychowawcy klas nauczyciele specjaliści	VI- VIII
KOMPETENCJE SPOLECZNE	Propagowanie polubownych metod rozwiązywania konfliktów.	-ukazywanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów	cały rok	psycholog pedagog wychowawcy klas rodzice	IV –VIII
	Nabywanie umiejętności współpracy i komunikacji.	-umożliwienie uczniom rozmów indywidualnych -prowadzenie w klasach warsztatów na temat współpracy i komunikacji	cały rok	wychowawcy klas nauczyciele psycholog pedagog	I -VIII
	Uświadomienie korzyści z pracy w grupie. Integracja uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ze społecznością szkolną.	-prowadzenie w klasach spotkań na temat korzyści współpracy z rówieśnikami -umożliwienie uczniom i rodzicom udziału w wydarzeniach szkolnych -prowadzenie zajęć integracyjnych	cały rok	wychowawcy klas specjaliści pedagog psycholog rodzice	I -VIII
	Kształtowanie postawy szacunku wobec środowiska naturalnego Propagowanie działań na rzecz ochrony środowiska.	-realizacja zagadnień programowych na zajęciach edukacyjnych -podejmowanie działań proekologicznych i akcji na rzecz ochrony środowiska np. Sprzątanie świata, Dzień Ziemi -popularyzowanie wiedzy ekologicznej w różnorodnych formach: konkursach, gazetkach tematycznych, projekcjach filmów itp. -propagowanie różnych sposobów ochrony środowiska naturalnego -kształtowanie postaw proekologicznych -organizowanie zbiórek makulatury, surowców wtórnych, wpajanie zasady segregowania śmieci w szkole i w domu	według ustalonego planu	nauczyciele przedmiotów opiekunowie organizacji szkolnych	I -VIII

Program Wychowawczo- Profilaktyczny na rok szkolny 2023/2024

Kształtowanie pożądaných społecznie postaw życiowych, uwrażliwianie na potrzeby innych ludzi.	-wspieranie i propagowanie inicjatyw Samorządu Uczniowskiego oraz innych organizacji szkolnych. -rozwijanie samorządności i wolontariatu poprzez organizowanie akcji charytatywnych	cały rok	opiekunowie SU opiekunowie organizacji szkolnych, pedagog dyrekcja, nauczyciele przedmiotów	I -VIII
Uświadomienie uczniom ich praw i obowiązków zawartych w dokumentach szkolnych.	-zapoznanie uczniów z dokumentami regulującymi pracę szkoły: Statutem szkoły, Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania, regulaminem frekwencji -zapoznanie uczniów z zasadami i kryteriami oceniania z poszczególnych przedmiotów	Wrzesień	wychowawcy klas	I -VIII
Kształtowanie umiejętności współpracy i integracja środowiska lokalnego.	-organizacja kiermaszu świątecznego, dnia talentów, pikników rodzinnych	według harmonogramu	nauczyciele wychowawcy klas	I-VIII
Wsparcie uczniów w określeniu właściwego kierunku kształcenia i zawodu.	-systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego	cały rok	doradca zawodowy nauczyciele psycholog pedagog wychowawcy klas	VII-VIII
Wspomaganie wychowawczej roli rodziny.	-prowadzenie warsztatów dla rodziców kształtujących właściwe postawy rodzicielskie -stworzenie warunków do współuczestnictwa rodziców w życiu klasy	cały rok	dyrekcja szkoły wychowawcy klas wszyscy nauczyciele pedagog	I -VIII

Program Wychowawczo- Profilaktyczny na rok szkolny 2023/2024

		<p>i szkoły</p> <ul style="list-style-type: none"> -wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu -motywowanie rodziców do współdziałania z placówkami pedagogiczno –psychologicznymi oraz instytucjami wspierającymi rodzinę -organizowanie uroczystości i imprez szkolnych z udziałem rodziców -uczestnictwo rodziców w zebraniach -organizowanie możliwości kontaktów z nauczycielami przedmiotowymi podczas konsultacji -zapoznanie rodziców uczniów z planowanymi zebraniem i w ciągu roku szkolnego -systematyczne spotkania z rodzicami -włączenie rodziców do realizacji programu wychowawczego zgodnie z potrzebami społeczności szkolnej -podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez prowadzenie pedagogizacji 		psycholog	
KULTURA	<p>Upowszechnianie wiedzy o prawach przysługujących każdemu człowiekowi. Kształtowanie postaw tolerancji dla odmienności rasowej, narodowej, kulturalnej, światopoglądowej i wyznaniowej.</p>	<p>-zapoznanie uczniów z podstawowymi prawami człowieka podczas lekcji przedmiotowych, takich jak: WOS, historia, język polski</p>	cały rok	nauczyciele przedmiotów opiekunowie samorządu szkolnego	I -VIII

Program Wychowawczo- Profilaktyczny na rok szkolny 2023/2024

Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji. Dbanie o zachowanie tożsamości narodowej uczniów z innego obszaru kulturowego.	-uczestnictwo w wydarzeniach i uroczystościach organizowanych przez szkołę/ społeczność lokalną	cały rok	wychowawcy	I -VIII
Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze .	-rozmowy z uczniami -umożliwianie uczniom uczestnictwa w wybranych wydarzeniach kulturalnych, jak np. spektakle teatralne, wycieczki przedmiotowe	cały rok	nauczyciele wychowawcy	I -VIII

12.1. Programy przewidziane do realizacji w roku szkolnym 2023/2024:

- Teatr Profilaktyczny „Maska” na temat przeciwdziałania uzależnieniom,
- Kontynuacja realizacji Programu z zakresu zdrowia publicznego- „Zdrowie Twoje-Moje” promującego zdrowy styl życia,
- Zajęcia prowadzone przez przedstawicieli Policji,
- Realizacja wybranych elementów Programu Profilaktyki Uniwersalnej „Smak Życia czyli Debata o dopalaczach”,
- inne programy, realizowane w miarę bieżących potrzeb szkoły.

Program uchwalony przez Radę Rodziców w dniu 25.09.2023r.